

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DUS-I.055.1.2024.RM

Warszawa, dnia 7 marca 2024 r.

w związku z petycją z dnia 22 stycznia 2024 r., w sprawie waloryzacji rent i emerytur, waloryzacji dodatku pielęgnacyjnego i waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego w 2024 r., działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie informuje, co następuje.

Przedmiotowa petycja zawiera postulaty zwaloryzowania w 2024 r.:

- emerytur i rent na poziomie 18%, jednak nie mniej niż o kwotę 250 zł,
- dodatku pielęgnacyjnego na poziomie 19%, jednak nie mniej niż o kwotę 150 zł,
- zasiłku pielęgnacyjnego na poziomie 19% jednak nie mniej niż o kwotę 150 zł,
- wprowadzenie dwukrotnej w ciągu roku waloryzacji rent i emerytur oraz dodatków, jeśli wskaźnik inflacji wyniósł 5%.

Odnosząc się do kwestii waloryzacja rent i emerytur oraz dodatku pielęgnacyjnego, Departament informuje, że prawo do emerytury i renty obejmuje prawo do ich waloryzacji. Waloryzacja emerytur i rent jest jednym z ważniejszych zadań realizowanych w ramach polityki społecznej państwa. Przeprowadzana jest corocznie od dnia 1 marca. Z ekonomicznego punktu widzenia waloryzacja świadczeń jest wynikiem spadku siły nabywczej pieniądza spowodowanym głównie przez inflację i ma na celu urealnienie wartości wypłacanych świadczeń w odniesieniu do wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, dostosowując - w sposób ciągły - wartość wypłacanych świadczeń do zmian cen. Jednocześnie w sytuacji trwałego wzrostu gospodarczego uzasadnione jest zwiększanie wskaźnika waloryzacji o część realnego wzrostu wynagrodzeń.

Zakres ochrony realnej wartości świadczeń określają zasady waloryzacji, które powinny z jednej strony odzwierciedlać oczekiwania emerytów i rencistów, z drugiej zaś uwzględniać finansowe możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, będącego gwarantem jego wypłacalności.

Obecnie obowiązujące zasady waloryzacji świadczeń określa ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą waloryzacja przeprowadzana jest przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie wskaźnika waloryzacji o co najmniej 20% realnego wzrostu płac jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego, przeprowadzanych w czerwcu.

W 2024 r. do ustalenia wskaźnika waloryzacji przyjęte zostały, ogłoszone przez Prezesa GUS:

- średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2023 r., który wyniósł – 111,9 %,
- realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r., który wyniósł 1,1%.

Biorąc pod uwagę powyższe, wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. wyniósł 112,12%.

Wskaźnikami tym od dnia 1 marca podwyższane są świadczenia emerytalno-rentowe oraz dodatki pielęgnacyjne.

Jednocześnie Departament informuje, że chcąc w większym stopniu zabezpieczyć sytuację finansową seniorów oraz zapewnić stabilność finansową i realną wartość emerytur i rent w warunkach wysokiej inflacji, od 2024 r. proponuje się wprowadzenie, obok corocznej waloryzacji świadczeń, dodatkowej waloryzacji, w przypadku, gdy inflacja w pierwszym półroczu - przekroczy 5%. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają analizy i uzgodnienia w zakresie zasad i mechanizmu dodatkowej waloryzacji.

Przechodząc do kwestii waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego Departament informuje, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.), kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego: kryterium ogólne i kryterium dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz kryterium uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, a także wysokość świadczeń rodzinnych, w tym wysokość zasiłku pielęgnacyjnego, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W świetle wyżej przytoczonego art. 18 ust. 1 ustawy, wysokość kwot kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego, kryterium uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz kwot ww. świadczeń rodzinnych, w tym zasiłku pielęgnacyjnego, podlega procedurze weryfikacji, nie oznaczającej jednak obowiązkowej zmiany wysokości weryfikowanych kwot. Decyzje w tym zakresie podejmuje Rada Ministrów.

W ramach weryfikacji w 2021 r., Rada Ministrów podjęła decyzję o utrzymaniu wysokości kwot ww. kryteriów dochodowych i świadczeń rodzinnych na dotychczasowym poziomie. Zgodnie z ww. stanem prawnym kolejna weryfikacja ww. kwot przypada na 1 listopada 2024 r.

Jednocześnie Departament informuje, że w świetle wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym nowych rozwiązań, osoby z niepełnosprawnościami od 1 stycznia 2024 r. mogą ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o nowe świadczenie wspierające, kierowane bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością w wieku od ukończenia 18 roku życia. Takie rozwiązanie ukierunkowane jest na upodmiotowienie osoby z niepełnosprawnościami, tak aby dorosła już osoba niepełnosprawna mogła

decydować jak wykorzystywane ma być otrzymywane wsparcie, np. na pokrycie wydatków związanych z opieką sprawowaną przez jej opiekuna.

Zgodnie z ww. ustawą, świadczenie wspierające przysługuje bez względu na dochody osiągnięte przez osobę z niepełnosprawnościami lub członków jej rodziny (brak kryterium dochodowego), jest wolne od egzekucji i niezależnie od innych form wsparcia otrzymywanych przez osoby niepełnosprawne, jak również przez ich opiekunów.

Aby uzyskać świadczenie wspierające, osoba z niepełnosprawnością musi najpierw uzyskać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności (wojewoda) decyzję ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia, wydaną w ramach zmodyfikowanego systemu orzecznictwa o niepełnosprawności (na poziomie od 70 pkt do 100 pkt).

Wnioski o ww. decyzje można składać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności (wojewoda) począwszy od 1 stycznia 2024 r.

Przy ustalaniu potrzeby wsparcia pod uwagę brana jest m.in. zdolność osoby niepełnosprawnej do samodzielnego wykonywania określonych czynności lub zadań związanych z codziennym funkcjonowaniem.

Istotne jest też, że prawo do złożenia wniosku o ustalenie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia jest niezależne od daty powstania niepełnosprawności czy rodzaju posiadanego przez te osoby stopnia niepełnosprawności.

Wysokość świadczenia wspierającego jest powiązana z wysokością renty socjalnej i wynosi od 40 % do 220% renty socjalnej – w zależności od poziomu potrzeby wsparcia, czyli ilości przyznanych punktów. Wraz z coroczną waloryzacją renty socjalnej, corocznej waloryzacji będzie podlegała także wysokość świadczenia wspierającego.

Świadczenie wspierające będzie wprowadzane w trzech etapach począwszy od 1 stycznia 2024 r., a skończywszy na finalnym wdrożeniu całości zmian, które nastąpi 1 stycznia 2026 r.

Harmonogram wprowadzenia świadczenia wspierającego:

- I etap – od 1 stycznia 2024 r. – świadczenie wspierające dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 87 do 100 pkt,
- II etap – od 1 stycznia 2025 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z kolejnymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 78 do 86 pkt,
- III – ostatni etap – od 1 stycznia 2026 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z pozostałymi uprawniającymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 70 do 77 pkt.

Należy jednak wskazać, że w przypadku osób z niepełnosprawnościami, na które ich opiekunowie, po 31 grudnia 2023 r. pobierają świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r., specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach – uzyskanie przez te osoby z niepełnosprawnościami co najmniej 70 pkt w decyzji o poziomie potrzeby wsparcia, już od 1 stycznia 2024 r. uprawnia je do otrzymywania świadczenia wspierającego w odpowiedniej wysokości. Wówczas, gdy taka osoba uzyska prawo do swojego świadczenia wspierającego, ww. świadczenia opiekuńcze nie będą już na nią przysługiwać.

Dodatkowo ww. ustawa o świadczeniu wspierającym przewiduje, że za opiekuna, który nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie uprawnionej do świadczenia wspierającego, wspólnie z nią zamieszkującego i gospodarującego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, za okres sprawowania opieki, opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Realizacją zadań związanych z przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków oraz ustalaniem prawa do świadczenia wspierającego od dnia 1 stycznia 2024 r. zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/